

Голас Радзімы

№ 36 (1400)

ВЕРАСЕНЬ 1975 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 20-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

ТЭМА ФОРУМУ — МІР

З 26 па 29 жніўня ў Мінску праходзіла Міжнародная сустрэча жанчын. Яе дэвіз — жанчыны ў барацьбе супраць фашызму, за трывалы і справядлівы мір на зямлі. У сталіцу Беларусі з'ехаліся прадстаўніцы 27 краін Еўропы, Азіі, Афрыкі, Амерыкі — кіраўнікі нацыянальных жаночых арганізацый, дэпутаты парламентаў, відныя грамадскія дзяячкі, барацьбіты за мір, удзельніцы руху Супраціўлення. У сустрэчы прымалі ўдзел дэлегацыі Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын, Сусветнага Савету Міру, Сусветнай федэрацыі асацыяцыі садзеяння ААН, Міжнароднай лігі жанчын за мір і свабоду, Усеафрыканскай арганізацыі жанчын, Арганізацыі салідарнасці народаў Азіі і Афрыкі.

Вечарам 26 жніўня ўдзельніцы Міжнароднай сустрэчы жанчын сабраліся ў Дзяржаўным ордэна Леніна Вялікім акадэмічным тэатры оперы і балета БССР, дзе адбылося ўрачыстае адкрыццё гэтага прадстаўнічага форуму.

Удзельніцы сустрэчы вітаў кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. Машэраў, які ў сваёй прамове выказаў надзею, што форум у Мінску будзе садзейнічаць мабілізацыі намаганняў жанчын, усёй прагрэсіўнай грамадскасці на вырашэнне праблем становішча жанчын, актывізацыю барацьбы народаў за трывалы і справядлівы мір. На адкрыцці міжнароднай сустрэчы выступілі старшыня Камітэта савецкіх жанчын, лётчык-касманauta СССР, Герой Савецкага Саюза В. Нікалаева-Церашкова, віцэ-прэзідэнт Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын, удзельніца французскага Супраціўлення Мары-Клод Вайян Куцюр'е, генеральны сакратар Саюза Камуністычнай моладзі Чылі, член Паліткамісіі ЦК Кампартыі Чылі Гладзіс Марын, намеснік старшыні Савета польскіх жанчын, віцэ-прэзідэнт галоўнага праўлення Саюза барацьбітоў за свабоду і дэмакратыю Польскай Народнай Рэспублікі Ядвіга Локай.

27 і 28 жніўня адбыліся пленарныя пасяджэнні Міжнароднай сустрэчы жанчын. Выступаўшыя разказвалі аб удзеле жанчын сваіх краін у руху за мір, дэмакратыю і сацыяльны прагрэс. Яны адзначалі вялікі ўклад КПСС і Савецкай дзяржавы ў развіццё міжнароднай напружанасці, падкрэслівалі, што Праграма міру, распрацаваная XXIV з'ездам КПСС, адказвае спадзяванням усіх людзей добрае волі. Савецкія і зарубешныя грамадскія дзяячкі адобрылі вынікі Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе.

Удзельніцы сустрэчы ў Мінску прынялі камюніке, у якім адзначаецца, што сустрэча, скліканая па ініцыятыве Камітэта савецкіх жанчын і рэспубліканскіх грамадскіх арганізацый БССР у рамках Міжнароднага года жанчын, дала магчымасць яе удзельніцам, якія прытрымліваюцца розных палітычных перакананняў і прадстаўляюць краіны з рознымі

(Заканчэнне на 7-й стар.)

Удзельніцы Міжнароднай сустрэчы жанчын на адкрыцці помніка савецкай маці-патрыётцы ў Жодзіна.
Фота М. ХАДАСЕВІЧА.

ПРА МІЖНАРОДНУЮ СУСТРЭЧУ ЖАНЧЫН У МІНСКУ ЧЫТАЙЦЕ:

У ПРАМОВЕ КАНДЫДАТА У ЧЛЕНЫ ПАЛІТБЮРО ЦК КПСС, ПЕРШАГА САКРАТАРА ЦК КАМПАРТЫІ БЕЛАРУСІ П. МАШЭРАВА.

стар. 4, 6;

У ДАКЛАДЗЕ СТАРШЫНІ КАМІТЭТА САВЕЦКІХ ЖАНЧЫН, ЛЕТЧЫКА-КАСМАНАУТА СССР, ГЕРОЯ САВЕЦКАГА САЮЗА В. НІКАЛАЕВАЙ-ЦЕРАШКОВАЙ

стар. 5;

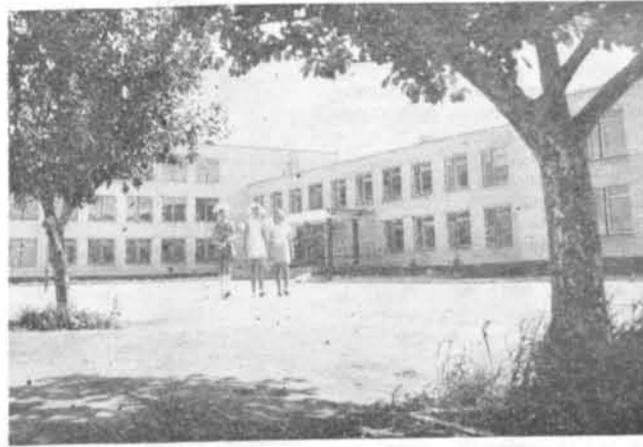
У НАТАТКАХ НАШАГА КАРЭС-ПАНДЭНТА «УСЕ МЫ — ЭКІПАЖ ПЛАНЕТЫ ЗЯМЛЯ»

стар. 7.

НА АДПАЧЫНАК—ЗА ГРАІЦУ

З турэцкай паездкі па брацкай Балгарыі вярнулася загадчыца дзіцячага сада калгаса «Ленінскі шлях» жыхарка вёскі Цырын Карэліцкага раёна Тамара Паўловіч. Падарожжа па Венгрыі зрабіў калгасны механік Прохар Лежань. У Егіпце пабываў настаўнік мясцовай школы Іосіф Бабровіч. Наведаў чэшскія гарады Браціславу, Прагу. Готвальдаў старшыня калгаса Іван Паўловіч. Такія падарожжы жыхары вёскі лчаць цікавым адпачынкам. Пудзёўкі за граўцу атрымліваюць члены калгаса за добрую працу. Значную частку кошту падарожжа аплачвае калгас.

П. САЧЫЖКА.

САЎГАС СЛАВІЦА КАМБІНАТАМ

Прыгарадны саўгас «Ждановічы», пераўтвораны ў цяплячны камбінат, настаўляе мінчанам гародніну і садавіну. Пад шклом і плёнкай на 14 гектарах тут будуць вырошчвацца зімой агуркі, памідоры, зялёная цыбуля, салата. Гэта спалучаецца з іншымі галінамі — вытворчасцю збожжа, бульбы, прадуктаў жывёлагадоўлі. Фермы гаспадаркі дадуць штогод тры чыгуначныя эшалоны малака.

Як у земляробстве, так і ў жывёлагадоўлі, ужо цяпер поўнаасцю механізавана праца. Даяркі-аператары абслугоўваюць па 100 кароў. Дзейнічае дыспетчарская служба, ствараецца сістэма тэлесігналізацыі і тэлевізійнага кантролю вытворчых працэсаў, радыёпошукавай сувязі. Камп'ютэр дапамагае весці ўлік матэрыялаў, сельскагаспадарчых прадуктаў, працы і заробнай платы.

Я. ГАЛКІН.

ГАСЦІННАЯ «ДУДЗІНКА»

Мясціны ўрочышча «Дудзінка» вельмі любяць жыхары горада Барысава. Летам тут шмат ягад і грыбоў. Сярод лесу размясціліся домкі піянерскіх лагераў і прафілакторыяў. А зусім нядаўна адкрыўся санаторый-прафілакторый завода аўтатрактарнага электраабсталявання. Адначасова тут змогуць адпачываць 50 работнікаў прадпрыемства.

У трохпавярховым каменным будынку — спальныя і ўрачэбныя пакоі, фізіятэрапеўтычны кабінет, працэдурная. Прафілакторый аснашчаны сучасным медыцынскім абсталяваннем. У пакоях па-дамашняму ўтульна і прыгожа.

Пудзёўкі ў прафілакторый размяркоўвае прафсаюз. Прывілей пры гэтым карыстаюцца перадавікі вытворчасці, ветэраны завода, ударнікі камуністычнай працы. За месячную пудзёўку ў прафілакторый рабочы плаціць толькі 16 рублёў. Астатнія расходы бяруць на сябе прадпрыемства і прафсаюз. Да месца адпачынку і на работу людзей дастаўляе спецыяльны аўтобус.

П. БАРОДКА.

На краю сяла глухога
Паміж ліп разложных
Прытуліўся дом убога,
Як жабрак набожны.
Пахілілася гарожа,
У дзірах дах зіе...
Непрытульна, непрыгожа
Школка выглядае!

Так з горыччу пісаў Якуб Колас аб старой сельскай школе. Гэтыя радкі міжволі ўспомніліся, калі я прыехаў у Чарнаўчыцкую сярэдняю школу на Брэстчыне. Сучасныя карпусы школы на зялёнай ускраіне вёскі, выдатна абсталяваныя класы, лабараторыі, багатая бібліятэка, свая сталовая... Звыш пяцісот навучэнцаў з вёсак Чарнаўчыцы, Івахнавічы, Амельна прыступілі сёлета тут да заняткаў. Калек-

тыў выкладчыкаў на чале з дырэктарам школы Міхаілам Філіповічам налічвае трыццаць сем настаўнікаў, з якіх дваццаць востэмаюць вышэйшую адукацыю. Увесь свой вопыт, усю цеплыню душы аддаюць яны дзецям, абуджаючы ў іх цягу да ведаў, выхоўваючы чыласць і дабрату.

НА ЗДЫМКАХ: школа; выкладчык географіі заслужаная настаўніца БССР Алена ВАЛЮКЕВІЧ; у зялёную аздобу акацыі і садоў схаваў свае дамы вёска Чарнаўчыцы; яны вучацца ў Чарнаўчыцкай школе; першакласніца Іна ФЕДАРОВІЧ.

Тэкст і фота Я. КАЗЮЛІ.

Будущее человечества во многом зависит от нашего отношения к природе. Не удивительно поэтому, что ныне она стала ареной сотрудничества.

Совместные усилия государств принимают сегодня различные формы. Об одной из них — в рамках СЭВ — по просьбе корреспондента АПН Константина ШАХМУРАДОВА рассказывает директор Института общей и коммунальной гигиены имени академика А. Сысина, руководитель Координационного центра СЭВ по проблеме «Гигиенические аспекты охраны окружающей среды» член-корреспондент Академии медицинских наук СССР профессор Геннадий СИДОРЕНКО:

— Научно-техническая революция для нас прежде всего ассоциируется со стремительным ростом продукции промышленного производства (выпуск ее удваивается в среднем каждые 10 лет), быстрым развитием транспорта, концентрацией населения в индустриальных центрах. Но это только одна ее сторона. Другая же выглядит гораздо менее привлекательно. Это интенсивное загрязнение окружающей среды.

В атмосферу планеты ежегодно выбрасывается около одного миллиарда тонн различных химических веществ, и эта цифра постоянно растет. Только автотранспорт, мировой парк которого насчитывает свыше 200 миллионов автомобилей, выбрасывает в атмосферу более 200 миллионов тонн окиси углерода, 40 миллионов тонн углеводородов и 20 миллионов тонн окиси азота ежегодно. Есть все основания полагать, что если мы не примем эффективных мер по защите окружающей среды, то завтра рискуем оказаться в положении жителей городской агломерации Токио—Июкогама, ко-

торые не видят голубого неба, не знают чистых рек и озер.

Проблема осложняется еще и тем, что ее решение в рамках одной страны нередко оказывается малоэффективным, а иногда и попросту невозможным. Загрязнение окружающей среды не знает государственных границ, и случаи гибели скота в Канаде, вызванной отравляющими газами, принесенными воздушными потоками из США, — достаточная тому иллюстрация. Таким образом, защита ат-

гигиены имени А. Сысина (Москва) выполняет функции координатора по всей проблеме «Гигиенические аспекты охраны окружающей среды». Эта проблема имеет непосредственное отношение к человеку и его здоровью, о чем говорят сами названия включенных в нее тем: «Гигиена воды и водоснабжения населенных мест», «Гигиена атмосферного воздуха», «Гигиена почвы». Разработка тем осуществляется учеными разных стран. Например, головным учреждением

стал конкретные рекомендации по защите чистоты атмосферы. Впоследствии этим рекомендациям была придана сила закона.

Мы не обходим стороной и проблемы, реализация которых предстоит в будущем. Так, в странах, лежащих в бассейне реки Тисы, намечается значительный рост промышленности и связанное с этим увеличение объема загрязненных сточных вод. Это может привести не только к ухудшению санитарного состояния самой Тисы, но и оказать неблагоприятное влияние на санитарный режим Дуная. Международный коллектив ученых Венгрии и Советского Союза при участии чехословацких и югославских специалистов разработал в 1974 году мероприятия по улучшению санитарного режима Тисы рассчитанные на реализацию до 2000 года. К ним относится одновременное строительство высокоэффективных очистных сооружений в населенных пунктах, на промышленных объектах, расположенных в бассейне реки. Все это позволит сохранить Тису как важный источник водоснабжения. Институтам Болгарии, Венгрии, ГДР, Польши, СССР и Чехословакии под руководством нашего Координационного центра разработан международный научно-технический прогноз по гигиеническим аспектам охраны окружающей среды на период до 1990 года. Прогноз обосновывает изменения санитарной ситуации в странах—членах СЭВ с ростом промышленности и автотранспорта, а также выделяет основные направления необходимых гигиенических исследований, направленных на оздоровление окружающей среды и охрану здоровья населения.

Накопленный опыт совместных исследований,—говорит в заключение Г. Сидоренко,— подтверждает необходимость дальнейшей координации усилий ученых социалистических стран в области охраны и улучшения окружающей среды.

мосферы все больше приобретает характер мировой проблемы.

Первые совместные работы ученых стран—членов СЭВ в этом направлении начались еще в 1963 году и касались не только проблемы гигиены, но и комплексной проблемы охраны окружающей среды. В 1971 году между Болгарией, Венгрией, ГДР, Польшей, Румынией, СССР и Чехословакией (в 1973 году к ним присоединилась Югославия, а в 1975 году — Монголия) было заключено Соглашение о научно-техническом сотрудничестве по комплексной проблеме «Разработка мероприятий по охране природы». Исследование этой проблемы возлагалось на ученых и специалистов указанных государств, а координация исследований — на ведущие в этой области научные учреждения.

Так, Институт общей и коммунальной

по теме «Гигиена воды» является Институт гигиены и эпидемиологии в Праге, а разработкой проблемы защиты населения от шума руководят ученые Государственного института здравоохранения в Будапеште.

Данные исследований по всем темам поступают в Москву, в Координационный центр, где подвергаются анализу, на основании которого вырабатываются соответствующие рекомендации по сохранению и улучшению окружающей среды. С 1971 года учеными стран—членов СЭВ и Югославии выполнено около 70 работ. Например, Государственный институт гигиены в Будапеште, используя опыт советских коллег, провел исследование по обоснованию нормативов для 31 вещества, загрязняющего атмосферный воздух населенных мест, и разрабо-

ПРИРОДА— АРЕНА СОТРУДНИЧЕСТВА

ПОДЗВІГ ГРАМАДЗЯНСКАСЦІ І ЧАЛАВЕЧНАСЦІ

Прамова першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі П. МАШЭРАВА

Паважаная таварыш старшыня!

Паважаныя жанчыны — удзельніцы міжнароднай сустрэчы!

Нашы жаданыя госці! Дарагія таварышы і сябры!

Працоўныя Беларусі, жыхары яе сталіцы горада-героя Мінска рады, вельмі рады прымаць у сябе вялікую і прадстаўнічую групу сусветнай арміі жанчын — актыўных удзельніц барацьбы супраць фашызму, за трывалы і справядлівы мір на зямлі. І мне прыносіць сапраўднае задавальненне выканаць ганаровае і прыемнае даручэнне — ад імя народа і кіраўніцтва Беларускай Саветскай Сацыялістычнай Рэспублікі горада і сардэчна вітаць нашых замежных гасцей, прадстаўніц слаўных савецкіх жанчын, усіх удзельнікаў такой знамянальнай і важнай міжнароднай сустрэчы. Мы прымаем і вітаем вас, як самых жаданых, дарагіх нашых гасцей.

Мэты і значэнне гэтай сустрэчы поўнаасцю адпавядаюць духу часу, у якім мы жывём, высокім прынцыпам і традыцыям сусветнага дэмакратычнага руху, усіх прагрэсіўных сіл сучаснасці. Сустрэча гэта набывае асобы сэнс яшчэ і таму, што праводзіцца яна ў рамках Міжнароднага года жанчын, які адзначаецца ў сусветным маштабе, высакародны дзень якога — забеспячэнне раўнапраўя, шырокага ўдзелу жанчын у эканамічным, сацыяльным і культурным развіцці сваіх краін, усямернае павышэнне іх ролі ва ўмацаванні міру, ва ўсталяванні адносінаў дружбы і супрацоўніцтва паміж народамі. Нам, савецкім людзям, усё гэта блізкае і дарагое. І ёсць свая знамянальная сімволіка ў тым, што ваша сустрэча, паважаныя прадстаўніцы масавага руху супраць фашызму, за трывалы і справядлівы мір, праходзіць у СССР, у горадзе-героі Мінску, на беларускай зямлі, на зямлі савецкай, багата палітай крывёй мільёнаў гераічных сынаў і дачок Краіны Саветаў, якія аддалі свае слаўныя жыцці для перамогі ў другой сусветнай вайне над цёмнымі сіламі фашысцкага нашэсця, у імя трыумфу ідэалаў міру і сацыяльнага прагрэсу на зямлі.

30 гадоў мінула з таго часу, калі не толькі ў Еўропе, але і на Далёкім Усходзе, Ціхім акіяне адгрымелі апошнія залпы другой сусветнай вайны — самай кровапралітнай і жорсткай вайны ў гісторыі чалавецтва, у выніку якой былі ўшчэнт разгромлены ўдарныя сілы сусветнага імперыялізму — германскі фашызм і японскі мілітарызм.

Трыццаць гадоў — тэрмін немалы. Але памяць чалавечага сэрца, удзячная памяць народная непадуладна ходу часу. «Ніхто не забыты і нішто не забыта». Іменна пад такім дэвізам мы нядаўна як вялікае і ўсенароднае свята адзначылі 30-годдзе Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

Трагічныя і гераічныя падзеі ваеннага часу, нязмерны цяжар якога вынеслі на сваіх плячах савецкія людзі і ў велізарнай меры слаўныя жанчыны нашы, — гэтыя падзеі, быццам вогненныя вехі, запалі на вякі ў сэрцы пакаленняў, якія звязалі сваё жыццё, лёс свой з барацьбой за ідэалы вышэйшай сацыяльнай справядлівасці, за лепшую будучыню чалавецтва.

Мінула вайна і цяпер напамінае аб сабе многім. Ніхто ж і ніколі не верне дзецям загінуўшага бацьку ці маці, а маці — сыноў і дачок, якія склалі

галаву на палях бітваў. Непазбыўнае гора жанчын, якія страцілі мужоў, дзяцей сваіх, гора сочень тысяч людзей, якія страцілі сваякоў і блізкіх, сяброў і таварышаў. Трагедыя ваеннага ліхалецця закранула ў нас фактычна кожную сям'ю.

Але, нягледзячы на нязмерныя ахвяры, нягоды і выпрабаванні, савецкі народ выстаяў і перамог. Ён па праву ганарыцца той рашучай роляй, якую адыграў у разгроме германскага фашызму. Разам з тым, гэта была таксама перамога антыгітлераўскай кааліцыі, сусветнага антыфашысцкага руху, і мы высока цэнім той уклад, які быў унесены свабодалюбівымі народамі ўсяго свету ў разгром лютага ворага.

Дастойны ўклад у дасягненне вялікай Перамогі ўнёс і беларускі народ. У суровы час вайны ён ад малага да вялікага, гаворачы словамі паэта У. Маякоўскага, лічыў сябе «мабілізаваным і прызваным». Звыш мільёна жыхароў Беларусі ўліліся ў рады Саветскай Арміі і змагаліся з ворагам на фронце. Такім жа агнявым фронтам была і ўся часова акупіраваная нямецка-фашысцкімі захопнікамі тэрыторыя рэспублікі. Нашы людзі не пакарыліся савецкаму ворагу і з першага дня гітлераўскага нашэсця вялі ярасную, не сціхаючую ні ўдзень, ні ўначы барацьбу супраць занадвольнікаў. Мужна змагаўся горад-герой Мінск. Усюды пад нагамі фашыстаў гарэла беларуская савецкая зямля. Армія народных мсціўцаў аб'ядноўвала ў Беларусі звыш 440 тысяч актыўных байцоў і ў сваёй вялікай патрыятычнай місіі абаніралася на падтрымку і дапамогу ўсяго насельніцтва.

Усенародную барацьбу з гітлераўскімі захопнікамі ўзначаліла партыя камуністаў, партыя Леніна. Нашых людзей акрыляў і прывёў да перамогі чырвоны сцяг, сцяг свабоды і прагрэсу, перамаганосны ленінскі сцяг.

Як вам вядома, перамога над фашызмам дасталася нечувана дарагой цаной. Самай цяжкай і беззваротнай была страта 20 мільёнаў жыццяў савецкіх людзей. У барацьбе з каварным ворагам загінуў кожны чацвёрты жыхар нашай рэспублікі. За тры гады акупацыі Беларусі фашысты ператварылі ў руіны 209 гарадоў, знішчылі 9 200 сёл і вёсак. Пры гэтым звыш 600 беларускіх вёсак былі літаральна сцёрты з твару зямлі, а ўсе іх жыхары — і стары і малады — расстраляны або спалены жывымі. 186 населеных пунктаў так і не былі адноўлены пасля вайны, таму што загінулі ўсе іх жыхары, не было каму прыйсці на папалішча і адрадыць тут жыццё.

Памяць аб гэтым вогненным смерчы, аб мужнасці і непакінутым духу непакораных людзей савецкіх усоблена ў жалобным і велічным мемарыяле Хатынь, створаным на месцы адной са знішчаных фашыстаў і не адраджаных пасля вайны вёсак. Думаю, што ўдзельнікі сустрэчы змогуць наведаць гэты мемарыял, паслухаць хатынскія званы і нібы душой дакрануцца да гэтай свяшчэннай, сапраўды гераічнай і гартнай зямлі.

Хатынь — не толькі месца смутку народнага, гэта сімвал чалавечай стойкасці і бясстрашнасці ў барацьбе за справядлівую справу, гэта звернуты да патамкаў завет: зрабіць усё магчымае, каб ніколі не дапусціць паўтарэння трагедыі Хатыні, таксама як і трагедыі чэшскай Лідзіцы, французскага Арадура, в'етнамскай Сангмі.

Адаючы належнае гераізму і найвялікшаму самаахвяраванню, праўленымі савецкімі людзьмі, мы заўсёды з асаблівым хваляваннем і ўдзячнасцю адзначаем гістарычны подзвіг, здзейснены нашымі выдатнымі жанчынамі. На фронце і ў тыле, у партызанскіх атрадах і ў антыфашысцкім падполлі, ва

ўмовах неймаверна цяжкіх і складаных, якія часам і апісанаю не паддаюцца, яны рабілі і зрабілі сапраўды немагчымае магчымым. Як вобразна сказаў Генеральны сакратар ЦК КПСС таварыш Л. І. Брэжнёў, «калі б удалося знайсці такія вагі, каб на адну іх чашу можна было пакласці ваенны подзвіг нашых салдат, а на другую — працоўны подзвіг савецкіх жанчын, то чашы гэтых вагаў, напэўна, стаялі б упоравень, як стаялі, не здрыганушыся, пад ваеннай наваліцай у адным страі з мужамі і сынамі гераічныя савецкія жанчыны».

У тыя грозныя гады тысячы партыётак Саветскай Беларусі самааддана працавалі ў тыле нашай вялікай Радзімы — на фабрыках і заводах, у калгасах і саўгасах. А каля 60 тысяч беларускіх жанчын змагаліся ў партызанскіх брыгадах і атрадах — 16 тысяч з іх узнагароджаны баявымі ордэнамі і медалямі. Дзесяць беларускіх жанчын за выдатныя заслугі перад Радзімай удастоены вышэйшай узнагароды — звання Героя Саветскага Саюза.

Мне прыемна, што некаторыя з іх удзельнічаюць у сённяшняй сустрэчы, знаходзяцца тут, у гэтай зале. Сярод іх я бачу Марыю Барысаўну Осіпаву і Алену Рыгораўну Мазанік. Гледзячы ў іх адкрытыя добрыя жаночыя твары, сёння, магчыма, не кожны паверыць, што іменна яны ў грозным сорак трыцім годзе, у акупіраваным фашыстамі Мінску, выконваючы волю народа, здзейснілі акт найвышэйшай мужнасці — знішчылі крывавага гітлераўскага ката гауляйтэра фон Кубэ.

А чым вымераць подзвіг салдацкіх жонак і маці, у чые дамы не вярнуліся з вайны мужы і сыны? Колькі іх у нас, жанчын вялікага і мужага сэрца, такіх, як Настасся Фамінічна Купрыянава — простая беларуская жанчына, маці Героя Саветскага Саюза Пятра Купрыянава і іншых слаўных воінаў Купрыянавых. Пяцёра яе сыноў аддалі сваё жыццё за свабоду і шчасце цяпер жывучых.

Помнік мужнай Маці-патрыётцы, правабрамам якой з'явілася Настасся Фамінічна Купрыянава, узведзены на яе радзіме, недалёка ад Мінска, у г. Жодзіна. У бронзе і граніце ён адлюстроўвае і сімвалізуе спрадвечна прыгожае, высакароднае і чароўнае аблічча Маці, веліч і прыгажосць яе душы, подзвіг мільёнаў і мільёнаў жанчын, якія праявілі бяспрыкладную мужнасць і стойкасць у барацьбе з фашызмам і ўнеслі неацэнны ўклад у справу Перамогі, у справу абароны добра і справядлівасці. Урачысты акт адкрыцця гэтага помніка трэба будзе здзейсніць вам, удзельніцам гэтай міжнароднай сустрэчы. Праўда, адкрыццё яго намчалася крыху раней. Але атрымалася так, што па шчасліваму збегу акалічнасцей помнік Маці-патрыётцы будзе адкрыты ў гэтыя

дні, з вашым непасрэдным удзелам, дарагія нашы госці.

Мы ў неаплачым даўгу перад пакаленням жанчын, чые лепшыя гады апаліла вайна, чые сілы і здароўе былі аддадзены без астатку адраджэнню жыцця, аднаўленню разбуранай фашыстамі народнай гаспадаркі і культуры. Разам з параненай краінай, разам з усімі савецкімі людзьмі яны аднаўлялі спапаленыя гарады і вёскі, засявалі палі і закладвалі сады на абпаленай агнём вайны зямлі. Яны цяролі даглядалі раненых і хворых, сагравалі цяплом і ласкай асірацелых дзяцей, выводзілі ў вялікае жыццё новыя людзей, якія дастойна нясуць эстафету сацыялістычнага патрыятызму і інтэрнацыяналізму. Гэта быў таксама подзвіг, подзвіг найвышэйшай грамадзянскасці і чалавечнасці, подзвіг у імя стварэння і шчасця людзей.

Сапраўдныя маштабы праведзенай работы цяпер нават цяжка сабе ўявіць. Многае ж пасля вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў даводзілася пачынаць практычна з нулявой адзнакі. Як відаць, прысутныя ў гэтай зале прадстаўніцы замежных краін, усе нашы госці ў той ці іншай меры змаглі пазнаёміцца са сталіцай рэспублікі Мінскам, з яго жыхарамі. Мінчане любяць свой горад, любяць за яго гераічны лёс. Мінск выйшаў з вайны, як стойкі і мужны воін, зраненым, але не пераможаным. Па сутнасці горада як такога не было. Руіны, сучасныя папалішчы і пустычы пакінулі пасля сябе акупанты. І тое, што ўяўляе сабой Мінск сёння з яго плошчамі і вуліцамі, новымі жылымі кварталамі, бульварамі і скверамі, магутнымі індустрыяльнымі, навуковымі і культурнымі комплексамі — усё гэта створана і пабудавана пасля вайны, і ва ўсім гэтым праца і любоў, самаадданасць і ўпартасць мінчан.

Дзякуючы перавагам сацыялістычнага ладу, дзякуючы агульным намаганням і супрацоўніцтву савецкіх народаў удалося хутка пераадолець неймаверныя цяжкасці і найцяжэйшыя нягоды пасляваеннага перыяду, забяспечыць высокую тэмпы развіцця народнай гаспадаркі і культуры. Дастаткова сказаць, што ў гэтым годзе Беларусь выпусціць прамысловай прадукцыі ў 20 з лішнім разоў больш, чым у даваенным 1940

годзе. Што датычыць сельскай гаспадаркі, то ў параўнанні з 1940 годам валавыя зборы збожжа ў калгасах і саўгасах у 1974 годзе выраслі амаль у пяць разоў, вытворчасць малака — у 13,6 раза, а мяса — у 17 разоў.

Вялікі гуманістычны прынцып сацыялізму — усё ў імя чалавека, для шчасця чалавека — штодзённа напаліўца ў нас жывой плошчю палітыкі нашай партыі, дзяржавы, якія праяўляюць асаблівы клопаты аб няўхільным росце народнага дабрабыту, усебаковым духоўным, маральным прагрэсе грамадства, развіцці асобы чалавека-тварца, стваральніка, паўнаўладнага гаспадара сваёй краіны. І ў гэтым сэнсе ступень і значнасць нашых дасягненняў якраз у многім вызначаецца мерамі Саветскай улады па карэктнаму паляпшэнню ўмоў працы і жыцця жанчын, забеспячэнню іх фактычнага раўнапраўя. Яшчэ Карл Маркс пісаў, што «...грамадскі прагрэс можа быць дакладна вымеран па грамадскаму становішчу прыгожага полу...»

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя, перамога сацыялізму ў нашай краіне ўвасобілі ў рэальнасць шматвяковую мару жанчын-працаўніц аб свабодзе і раўнапраўі, адкрылі перад імі бяскрыме магчымасці шырокага прыкладання і раскрыцця сваіх сіл, здольнасцей і таленту ва ўсіх галінах вытворчасці, навукі, тэхнікі, культуры, у кіраванні дзяржавай, грамадскімі справамі. У палітычных, прававых, духоўных і маральных адносінах сацыялізм сапраўды разнаволіў жанчыну, вярнуў ёй годнасць, павагу і гонар, якія зневажаўся на працягу тысячагоддзяў.

У нашай краіне жанчынам гарантавана права і забяспечаны магчымасці атрымаць як сярэдняю, так і вышэйшую адукацыю, стаць высокакваліфікаванымі спецыялістамі ў розных галінах ведаў і дзейнасці. Звыш палавіны ўсіх студэнтаў вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў Беларускай ССР — дзяўчаты, жанчыны. Па сярэдняму ўзроўню адукацыі жанчыны дасягнулі практычна роўнага становішча з мужчынамі, а гэта вельмі дзейсная сацыяльная перадумова паслядоўнага ажыццяўлення фактычнага раўнапраўя жанчын.

[Заканчэнне на 6-й стар.]

Урачыстае адкрыццё сустрэчы ў оперным тэатры ў Мінску.

JOINT EFFORTS LEAD TO SUCCESS

SPEECH BY V. NIKOLAYEVA-TERESHKOVA, CHAIRMAN OF THE SOVIET WOMEN'S COMMITTEE, SPACE-PILOT OF THE USSR, HERO OF THE SOVIET UNION, AT THE OPENING CEREMONY OF THE INTERNATIONAL MEETING OF WOMEN ON AUGUST 26, 1975

Dear Friends,
Dear Comrades,

Allow me, on behalf of the Soviet Women's Committee, to greet with all my heart the participants in our meeting and express confidence that the discussion of items on the agenda will be interesting and useful.

Allow me to greet heartedly our dear hosts present in this hall, fine men and women of Byelorussia whose feats of arms and work in time of peace are a source of pride for all peoples of this country.

We are happy to note great successes scored by the Byelorussian people in the communist construction. These successes are vividly described in the speech by Pyotr Mironovich Masherov, alternate member of the CPSU Politbureau and First Secretary of the Central Committee of the Byelorussian Communist Party.

We are happy that our meeting is being held on the Byelorussian soil. We appreciated from the very start your hospitality. Thank you for all you have done for the participants in this momentous meeting under the program of the International Women's Year.

This year mankind has marked the 30th anniversary of the Second World War. People will never forget unbelievable sufferings and privations which the war unleashed by fascism brought to nations.

The past thirty years have been years of peace in Europe but not all of them were years of security. We remember the tensions of the cold war period. That is why all these years were years of struggle to secure peace and turn Europe into a continent of peace that never again would see any military clashes.

Almost a month has passed since the summit meeting in Helsinki completed the All-European Conference. We still feel the impact of this event which is unique in scope and significance.

Top political and state leaders of thirty-three European countries, the USA and Canada have reached collective agreement on arrangement of vital problems of our time—peace, security and cooperation in various spheres. The agreement has found expression in the Concluding Act of the Conference.

This Conference has confirmed the tremendous vitality of the principles of peaceful coexistence and cooperation which were ardently and consistently advocated by the founder of the Soviet state Vladimir Lenin, for which the Soviet state and all the Soviet people are working today.

In his speech at the Helsinki Conference the Soviet Communist Party leader Mr. Leonid Brezhnev said: «The overall results of the Conference consist in the fact that international detente is being increasingly invested with concrete content. It is precisely the relaxation of tensions which is the essence of everything that should make peace in Europe stable and lasting».

The Conference has outlined different trends and directions of cooperation in a number of fields, including trade, economy, science, technology, environmental protection, culture, education and contacts between persons, institutions and organizations. Leonid Brezhnev noted that these agreements had been conceived and reached not by imposing the views of some participants in the Conference upon others, but by taking into consideration the views and interests of all countries.

We note that the agreements reached in Helsinki on consolidating peace in Europe expand the possibilities for public forces to influence the so-called «big policy» and open up new opportunities for solving many social and economic problems which are vital for broad masses of people.

The social consequences of implementing the decisions of the Conference will be extremely important and I think I shall not be mistaken if I say that we, women, are vitally interested in implementing these decisions.

Dear Friends,

Meeting now in a more favourable international situation, we should not forget that the foundation for the current positive shifts in the world was laid thirty years ago as a result of the victory of the anti-Hitler coalition over fascism and militarism.

I feel it is symbolic that our meeting devoted to the struggle against fascism is being held in the hero city of Minsk, on the soil of Byelorussia where so much blood was shed during the war. Yet no fascist atrocities could break the resistance of the people who displayed unheard of courage and heroism.

We paid an enormous price for victory, millions of lives.

The Soviet people bore the brunt of the fight against the brown plague and sustained the heaviest losses. Of the 50 mil-

lion human lives taken by the war, 20 million are the lives of Soviet men and women.

During the war the historic anti-Hitler coalition of states with different social systems came into being.

Peoples fought to destroy forever fascism and militarism and deliver mankind of the horrors of war.

Soviet women made a great contribution to the victory over the enemy. Soviet women fought in the front and worked at farms and factories where the victory was forged. For feats of arms in the fight against fascism invaders more than 150,000 women were decorated with orders and medals; 86 courageous women were awarded the title of Hero of the Soviet Union, and 200 women were decorated with one or two of the Soldier Glory orders.

We, Soviet women will never forget the tragedy of the past war and its unprecedented ravages and horrors. That is why we feel that primary task today is to work tirelessly for peace and international detente and make the detente irreversible.

The movement of women for peace has particularly intensified in the recent period. Taking part in this struggle, women are well aware that only their joint efforts will lead to success. The Women's International Democratic Federation formed soon after the war has been for thirty years a mighty force in the struggle for peace, security and cooperation.

One of the characteristic features of the contemporary development of the world is the great role of the masses in international affairs and increasingly growing influence of public on world politics.

We may recall in this connection a series of actions taken by the world public, including great numbers of women, which have considerably influenced the world affairs. These include the historic Stockholm Appeal to Nations on the Prohibition of Atomic Weapons, and a number of steps to reduce armaments, assert the principles of peaceful coexistence between the states with different social systems and create a system of collective security in Europe.

Particularly great is the role of public movements in periods of crises and military conflicts when there comes a mighty wave of mass protests. We have every reason to state that the end of the long-drawn and bloody war unleashed by the USA against the Vietnamese people became possible largely because of the world-wide solidarity movement with the struggle of the heroic Vietnamese people.

V. NIKOLAYEVA-TERESHKOVA.

equal participation in the struggle for peace and social progress, these processes could not develop so rapidly and yield such important results.

The tremendous role of the women's movement in international affairs was manifest in the proclamation by the United Nations that 1975 was the International Women's Year. The motto of the year closely links the problem of women's equality with the problems of the struggle for peace and of women's participation in the development of their countries. This was shown at the UN World Conference under the International Women's Year program, which completed its work in Mexico two months ago.

The main document of the conference, the Declaration on Women's Equality and their Contribution to the Development and Peace, is marked by a clear-cut anti-imperialist attitude. It proclaims full equality of men and women as regards their rights and duties and calls for a greater role of women in preserving international peace.

This year has seen a successful completion of a number of international, regional and national conferences, seminars and symposia held under the program of the International Women's Year. Speeches by the participants in these forums have shown deep concern of masses of women about continuing discrimination in capitalist countries. Women spoke at all these meetings about cooperation and joining their efforts to promote detente, attain disarmament and ensure a lasting peace.

I would like to mention in this connection the seminar for women's organi-

The participants of the International Meeting of Women visited Khatyn.

Significant landmarks in the history of movements of the public forces are congresses of world peace movement, all-European forums, congresses on disarmament, etc. Of great importance for peace movement was the World Congress of Peace Forces held in Moscow in October 1973. It was the most representative forum in the post-war period.

The struggle for peace is becoming one of the major tasks of various women's organizations. Women are strongly interested in that the huge sums currently spent on armaments be channelled to peaceful ends. That is why they are so active in the drive for the relaxation of international tensions both in the political and military spheres.

Dear Friends,

Such vitally important aspects of the activities of the women's movement as the struggle for international peace, the development of friendly relations between countries, and an end to the arms race, as well as the struggle against colonialism, racism and foreign rule are born by life itself. Without women's broad and

sations of Asian countries which was sponsored by the Soviet Women's Committee and held last month in Alma-Ata. When discussing the problems of women's status and their role in the economic development of their countries and in the upbringing of the younger generation, the participants in the seminar closely linked these problems with those of national independence, peace and cooperation.

Dear Friends,

We are convinced that positive effects of the measures taken this year will gain in importance and will enjoy the support of the broad world public forum, the World Congress for International Women's Year. As you know, preparations for it are in full swing now. The world public, including women's, trade-union, youth and religious organizations, peace and solidarity movements, and the UN and its specialised agencies are taking an active part in the preparations for this Congress.

The Congress may become an important stage in furthering cooperation between

various social forces on the foundation that we have laid. The Soviet Women's Committee will contribute in every possible way to the success of the Congress and take an active part in all preparations for it and in its work.

Dear Friends,

Noting deep positive changes on the world scene, one cannot fail to see that there are still many pressing problems awaiting their solution on which peace on earth depends. The arms race is going on; there are still hotbeds of aggression created by the forces of militarism. The most urgent problem in this respect is a peaceful settlement of the Middle East crisis.

Soviet women voice their solidarity with the women of the Arab countries and with the women of Palestine taking part in the struggle to eliminate the consequences of Israeli aggression.

Progressive mankind welcomed with great joy the outstanding victory won by the heroic peoples of Vietnam, Laos and Cambodia. A tremendous role in achieving this victory was played by the effective aid and support of the Soviet Union, the socialist countries and all peace-loving forces.

Soviet women voice their solidarity with the women of Korea, who are struggling for the withdrawal of all foreign troops and for peaceful unification of the country on democratic principles.

In our country there is a mounting movement of solidarity with the struggle waged by the patriots of South Africa, Namibia and South Rhodesia against the inhuman living conditions of the local population in these countries.

The sympathies of the Soviet women are on the side of the People's Movement for the Liberation of Angola (MPLA), the main revolutionary force leading the struggle of the people of Angola for independence.

Soviet women support all fighters against fascism in all its forms.

We are deeply concerned with the fact that after 30 years since the victory over fascism in Europe, in a number of European countries fascists again are raising their heads and committing acts of violence against progressive and democratic forces.

We consistently defend the Chilean patriots languishing in jails and concentration camps who are tortured by the military fascist junta. We resolutely demand an immediate release of all political prisoners and, first of all, women and children.

We side with our friends in Portugal. We believe that the people's masses will come out still more resolutely against internal and external reaction, for defence of the jeopardized democratic forces and revolutionary gains.

We wish our friends in Greece to consolidate democracy and develop democratic freedoms. Our friends in Greece suffered for a long time from the brutal black colonels' regime.

We wish happiness and peace to our friends in Cyprus who are bending great efforts towards the solution of the complex problems facing their country.

We wish fresh success to the forces of progress in the struggle against all forms of reaction.

Soviet women sincerely rejoice over the successes scored by women in the developing countries, where women make up that part of the population which bears a particularly heavy burden of material privations and inequality, on account of the colonial past, backwardness and the continuing exploitation of these countries by foreign monopolies.

Dear Friends,

In our activity we proceed from the fact that her profound understanding of a personal responsibility for the preservation of peace, consciousness of the tremendous force of mass peace movement and an interest in universal peace, that would guarantee security for our children's future, put woman among the active fighters for peace and international security.

We think that at this meeting we could exchange views on concrete steps and measures that would help implement these lofty goals.

Dear Friends, Dear Comrades,

Allow me to greet once again all the participants in our meeting. I hope it will be most fruitful.

In conclusion, I would like to wish you, our dear Byelorussian hosts and comrades, every success in fulfilling the 9th five-year economic development program. I wish you all good health and much happiness. I'd like to add, dear comrades, that our successes in space are largely dependent on your successes in work.

Thank you.

(The speech is abridged).

ПОДЗВІГ ГРАМАДЗЯНСКАСЦІ І ЧАЛАВЕЧНАСЦІ

Прамова першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі П. МАШЭРАВА

[Заканчэнне.]

Пачатак на 4-й стар.

Іх сацыяльны статус у нашым грамадстве вельмі высокі. Яны займаюць вядучыя пазіцыі ў такіх важных галінах, як народная асвета, ахова здароўя і культура, гандаль, грамадскае харчаванне і сацыяльнае забеспячэнне. Кожная савецкая жанчына заўсёды можа атрымаць работу ў адпаведнасці з яе жаданнямі, здольнасцямі, прафесіянальнай падрыхтоўкай, пры строгім забеспячэнні прынцыпу роўнай аплаты за роўную працу і гарантыі аховы жаночай працы.

У. І. Ленін не раз гаварыў, што знішчыць няроўнасць жанчын, ператварыць іх у актыўныя удзельніцаў будаўніцтва новага жыцця немагчыма без прыцягнення іх да кіравання дзяржавай. «Уцягнуць у палітыку масы, — пісаў ён, — нельга без таго, каб не ўцягнуць у палітыку жанчын». Іх пастаянна растуца палітычная актыўнасць — адна з важных асаблівасцей сацыялістычнай дэмакратыі і характэрная рыса нашага грамадскага быцця. Напрыклад, у вышэйшым органе дзяржаўнай улады рэспублікі — Вярхоўным Савеце БССР — жанчыны складаюць 37 працэнтаў усіх дэпутатаў, а ў мясцовых Саветах — амаль палавіну.

Цяпер няма такой сферы дзейнасці, дзе б натхнёна і творча, вельмі плённа не працавалі нашы слаўныя жанчыны. На іх рахунку тысячы і тысячы вялікіх здзяйсненняў і спраў. У гэтай зале мы бачым нямала нашых сучасніц, чые выдатныя заслугі, працоўная і творчая актыўнасць увенчаны Залатою Зоркай Героя Сацыялістычнай Працы. У Беларусі гэты вышэйшы тытул працоўнай доблесці чосяць 189 працаўніц. Пагаварыце з любой з іх, напрыклад, з прысутнымі тут: Зінаідай Міхайлаўнай Бычкоўскай — ткачыхай, яна ж намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета рэспублікі, або брыгадзірам маляроў Антанінай Уладзіміраўнай Шатухінай з Магілёва, галоўным аграномам Лідзіяй Емяльянаўнай Сіроткінай з калгаса «Перамога» Віцебскай вобласці, настаўніцай Арыяднай Іванаўнай Казеі або членам-карэспандэнтам Акадэміі навук БССР прафесарам Мінскага медыцынскага інстытута Таццянай Васільеўнай Бірыч — і вы пераканаецеся, наколькі рознакаковыя і шырокія інтарэсы гэтых людзей, які многа ўпартасці, мэтанакіраванасці, таленту і душы ўкладваюць яны ў любую важную справу.

І калі ўжо гаварыць аб своеасаблівым эталоне магчымага ў дасягальнага жанчынай ва ўмовах сацыялізму, то такім эталонам, на мой погляд, можа служыць адна з удзельніц і арганізатараў вашага форуму — Валянціна Уладзіміраўна Нікалаева-Церашкова. У яе жыцці, у яе лёсе ярчэйшым чынам, паўнейшым чынам адлюстраваліся многія факты і з'явы жывой сацыялістычнай рэчаіснасці, тыповыя для працоўных біяграфіяў тысяч і тысяч савецкіх жанчын. Сваім касмічным подзвігам яна нібы сказала ўсяму свету: вось на што здольная жанчына, вось якіх вышын яна можа дасягнуць, вось які вялікі і шырокі дыяпазон яе ведаў, яе духоўных і фізічных магчымасцей!

Мы з поўнай падставай ганарымся і захапляемся Вамі, глыбокапаважаная Валянціна Уладзіміраўна, і па заслугах цэннім Вашу плённую дзейнасць на адказнай пасадзе старшыні Камітэта савецкіх жанчын.

Кім бы ні была жанчына — міністрам, дырэктарам інстытута, фабрыкі або школы, стар-

шыней калгаса (а ў нас гэта звычайная з'ява), яна, параўнаўшыся з мужчынам у палітычных, сацыяльна-эканамічных, прававых адносінах, ніколі не страціць свайго натуральнага вялікага прызначэння — быць маці, гаспадыняй дома, выхавальцай дзяцей. А гэта сапраўды адна з самых высокіх і адказных «пасадаў», што ёсць на зямлі.

Памятаеце, некалькі гадоў назад у «Літаратурнай газете» быў апублікаваны артыкул савецкага вучонага т. Урланіса Б. Ц. пад прыкметнай назвай «Беражыце мужчын». Ён выклікаў шырокі водгук, хоць зусім не ўсе прынялі падкрэслены пафас гэтага артыкула. Што і казаць, мужчыны наўрад ці будуць супраць беражлівых адносін да іх. Але скажу шчыра, больш дальнабачныя з іх усведамляюць і разумеюць, што куды больш мы павінны берагчы нашых жанчын, іх сілы, іх здароўе, цаніць такія, толькі ім уласцівыя якасці, як жаночасць, мяккасць, прыгожае і тонкае ўспрыманне свету, спрадвечныя дабра і спагадлівасць мацярынскага сэрца. Калі дзіця не атрымае ў дзяцінстве неабходную дозу дабрата, а часцей за ўсё яно атрымае яе ад маці, то наўрад ці можна будзе разлічваць у гэтым выпадку на фарміраванне ў ім гарманічна развітай асобы. А гэта ўжо праблема грамадскага адзін з важнейшых аспектаў работы па ажыццяўленню нашых камуністычных ідэалаў.

І тут ёсць яшчэ адно пытанне, пытанне маральна-псіхалагічнай уласціваці. Нягледзячы ж на раўнапраўе і матэрыяльную незалежнасць жанчын, яе дабрабыт, самаадчуванне, упэўненасць у сабе бясп-

радпрыемствы гандлю і грамадскага харчавання.

Залатыя жаночыя рукі, самыя тонкія струны сэрца жанчыны самой прыродай створаны для дабра, для стварэння, для міру. Мірнае жыццё, заваяванае савецкім народам такой дарагой цаной, гіганцкі размах нашых планаў на будучыню — усё гэта робіць мір асабліва жаданым, а вайну і агрэсію — асабліва ненавіснымі і нецярлімымі для нашых людзей. Народы Савецкага Саюза — і мужчыны і жанчыны — з поўнай аднадушнасцю, гарача адбраюць і падтрымліваюць міралюбіваю знешнюю палітыку Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы.

Яе бачным выражэннем і ўвасабленнем на сучасным этапе служыць Праграма міру, прынятая XXIV з'ездам КПСС. Яна натхнёна высокім і гуманым імкненнем — дабіцца, каб неба над зямлёй пастаянна было чыстым, каб назаўсёды змоўклі гарматы, а ракеты выкарыстоўваліся толькі для мірных спраў, каб невычарпальныя сілы ядзернай энергіі служылі выключна мэтам стварэння, мэтам дабра і прагрэсу народаў.

І мы з задавальненнем адзначаем, што высакародныя ідэі Праграмы міру атрымалі самы шырокі водгук і актыўную падтрымку ў народаў усіх кантынентаў, з боку ўсіх міралюбівых сіл, у тым ліку і міжнароднай дэмакратычнай жаночай грамадскасці.

Курс на разрадку напружанасці, на ўсталёванне ў міжнародных адносінах прынцыпу мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам, нягледзячы на процідзеянне

бяспекі народаў. Яны, як заявіў у сваім выступленні на нарадзе ў Хельсінкі таварыш Л. І. Брэжнеў, «...з'яўляюцца старанна ўзважаным балансам інтарэсаў усіх дзяржаў-удзельніц».

Гэта беспрэцэдэнтная ў гісторыі Еўропы ды ў ўсяго свету сустрэча кіруючых дзеячаў паклала пачатак новаму этапу разрады напружанасці, з'явілася важным крокам на шляху замацавання прынцыпаў мірнага суіснавання. Цяпер задача заключаецца ў тым, каб уся практыка міжнародных адносін усіх еўрапейскіх дзяржаў няўхільна і паслядоўна пераводзіць на шырока магістральныя рэйкі ленінскіх прынцыпаў мірнага суіснавання, у плоскасць выпрацаваных нарадай прынцыпаў і палажэнняў, зрабіць іх законам міжнароднага жыцця, пераступіць які не дазволена нікому. Ад волі і рашучасці дэмакратычных, міралюбівых сіл у многім залежыць, каб ахвяры, панесеныя ў барацьбе з гітлераўскім фашызмам і японскім мілітарызмам, не аказаліся дарэзнымі, каб вынікі другой сусветнай вайны, якую наш народ разам з яго саюзнікамі па антыгітлераўскай кааліцыі вёў з такім напружаннем, не былі перакрэслены, каб гэта была апошняя сусветная вайна на нашай планеце.

Вядома, кожны крок у напрамку ўмацавання міру і бяспекі даецца нялёгка, бо даводзіцца пераадоўваць жорсткае супрацьленне рэакцыйных, імперыялістычных сіл. Па віне ізраільскіх агрэсараў і іх апекуноў працягвае захоўвацца выбухованебяспечнае становішча на Блізкім Усходзе. У паўднёвай частцы Афрыкі імперыялізм па-ранейшаму культывуе змрочныя запаведнікі ра-

лены. Але гэтага мала. Разязаная імперыялізмам гонка ўзбраенняў працягваецца і нават узмацняецца. Разбухаюць ваенныя бюджэты раду дзяржаў НАТО. Прагрэсіўнае чалавецтва не можа мірыцца з гэтым. Час настойліва патрабуе перайсці да ажыццяўлення канкрэтных мер, якія б далі магчымасць спыніць гонку ўзбраенняў і пачаць рэальнае раззбраенне. Іменна да гэтай мэты імкнуцца Савецкі Саюз, іншыя сацыялістычныя краіны. Наша агульная зацікаўленасць заключаецца ў тым, каб крок за крокам ліквідаваць «парахавыя сляпы» вайны, дабіцца, каб каласальныя матэрыяльныя і чалавечыя рэсурсы выкарыстоўваліся не на вытворчасць зброі, а на ўздым дабрабыту людзей, на будаўніцтва жылля, школ, бальніц, на ахову акалячонага чалавека асяроддзя.

Каб дасягнуць гэтай высакароднай, гуманнай мэты, патрэбны энергічныя, ініцыятыўныя дзеянні не толькі ўрадаў краін, зацікаўленых у захаванні міру, але і баявыя выступленні шырокіх мас, патрабавальны голас усіх людзей добрай волі, кожнага сумленнага чалавека.

Асабліва хацелася б падкрэсліць у сувязі з гэтым ролю дэмакратычных сіл міжнароднага жаночага руху, і, у першую чаргу, Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын. Па іх ініцыятыве 1975 год Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый быў аб'яўлены Міжнародным годам жанчын, правядзенне якога заклікана прыкаваць увагу сусветнай грамадскасці да праблем становішча жанчын у сучасным грамадстве, гэта значыць да праблем сацыяльнага прагрэсу. А мір — гэта важнейшая перадумова вырашэння ўсіх кардынальных праблем сучаснасці.

Вельмі прыемна, што разумнае гэта ўсталёўваецца ў сьведомасці ўсё больш шырокіх слаёў сусветнага жаночага руху. У рашэннях прайшоўшай два месяцы назад у г. Мехіка Сусветнай канферэнцыі ААН у рамках Міжнароднага года жанчын дакладна адлюстраваны палажэнні аб неабходнасці ўзмацнення барацьбы жанчын за дасягненне трывалата міру, усеагульнага і поўнага раззбраення. І не можа не выклікаць глыбокага задавальнення тое, што ва ўсіх краінах новыя і новыя мільёны нашых сучасніц усё больш актыўна ўключаюцца ў змаганне за справу міру і сацыяльнага прагрэсу.

Вітаючы на беларускай зямлі ўсіх актыўных удзельніц барацьбы супраць фашызму, за трывалы і справядлівы мір на зямлі, мы вітаем, дарагія сябры, у вашай асобе Жаночасці і Мужнасці нашай сучаснасці. Нельга не захапляцца той барацьбой, якую вы вядзеце, натхняючыся ідэаламі міру і сацыяльнай справядлівасці.

Мы выказваем упэўненасць у тым, што гэта сустрэча ў Мінску, таксама, як і маючы адбыцца ў кастрычніку гэтага года ў Берліне Сусветны кангрэс, прысвечаны міжнароднаму году жанчын, будзе садзейнічаць мабілізацыі намаганняў жанчын, усёй прагрэсіўнай сусветнай грамадскасці да вырашэння праблем становішча жанчын, актывізацыі барацьбы народаў за трывалы і справядлівы мір.

Дазвольце пажадаць вамі нашы дарагія, паважаныя ўдзельнікі сустрэчы, новых вялікіх поспехаў у вашай высакароднай дзейнасці, якая адпавядае жыццёвым інтарэсам усіх людзей добрай волі, інтарэсам усяго прагрэсіўнага чалавецтва. Справа міру ў нашых з вамі руках, у руках усіх народаў і нацый. Дык будзем жа мацаваць яго сваёй працай, сваёй барацьбой, адзінствам дзеянняў усіх дэмакратычных, міралюбівых сіл Зямлі!

Дзякуючы за ўвагу.

Пленарнае пасяджэнне ў канферэнц-зале гасцініцы «Юбілейная».

спрэчна ў многім залежаць ад таго, як да яе адносіцца мужчына на вытворчасці, у сям'і, у грамадскіх і жыццёвых справах. У нашай выхавальчай рабоце, у дзейнасці прафсаюзаў, камсамола, школы, працоўных калектываў мы надаём гэтаму аспекту данай праблемы вялікае значэнне. Сацыялістычнае грамадства выходзіць з таго, што клопаты, павага, увага і дапамога мужчыны патрэбны жанчыне ва ўсе часы, заўсёды і ўсюды.

Наша партыя і ўрад робяць усё для таго, каб стварыць савецкай жанчыне яшчэ лепшыя ўмовы для паспяховага спалучэння выбранай прафесіянальна-працоўнай дзейнасці з вельмі цяжкай і важнай справай выхавання дзяцей, са шматлікімі сямейнымі клопатамі. Пакуль што вострай застаецца праблема аблягчэння цяжкай дамашняй працы, якая адбірае ў жанчын нямала часу і сіл. У адпаведнасці з курсам партыі на ўсямернае паляпшэнне жыцця народа мы актыўна працуем над тым, каб паслядоўна скарачаць аб'ёмы і цяжар малапрадукцыйнай працы ў дамашняй гаспадарцы, перакладаючы бытавыя клопаты на службы быту,

збройнасцаў «халоднай вайны», усё больш упэўнена прабівае дарогу, мяняе да лепшага сам палітычны клімат на зямным шары.

Патушаны небяспечны ачаг вайны ў Паўднёва-Усходняй Азіі. Герайчы в'етнамскі народ у доўгай і цяжкай барацьбе за справядліваю справу атрымаў бліскучую, радууючую ўсіх нас перамогу. Рухнулі фашысцкі рэжым у Партугаліі і ваенная дыктатура ў Грэцыі. Ва ўсім свеце прыкметна ўмацаваліся пазіцыі дэмакратычных, прагрэсіўных сіл. Адбылося пацяпленне самой міжнароднай атмасферы.

Паварот да ўмацавання міру і аслаблення напружанасці дакладна абазначыўся на еўрапейскім кантыненте, дзе жыватворныя праменні разрады, як у фокусе, канцэнтруюцца ў выдатных выніках Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, якая нядаўна завяршыла сваю работу. Вынікі гэтага ўсеагульнага форуму бяспэчна знамянуюць буйную вяху на шляху ўмацавання міру і

сізму і апартэіду, кідаючы тым самым выклік сілам нацыянальна-вызваленчага руху гэтага кантынента. У Чылі ваенна-фашысцкая хунта, якая ўзурпірвала ўладу, нахабна парушае элементарныя правы чалавека, ажыццяўляе крывавае тэрор супраць народа. Фашысцкія паледышы актывізуюць свае дзеянні і ў радзе іншых краін. Прычым, як правіла, рэакцыянеры ўсіх масцей выступаюць з мілітарысцкай, шавіністычнай платформы.

Адным словам, ва ўсіх прыхільнікаў міру шмат работы і шмат клопатаў. Наш агульны абавязак — даваць рашучы адпор падкопам ворагаў міру і прагрэсу, аказваць усямерную падтрымку народам, якія вядуць барацьбу за вызваленне ад каланіяльнага, расісцкага і фашысцкага прыгнёту.

Усё больш актуальнай і неадкладнай становіцца цяпер задача дапоўніць палітычную разрадку разрадкай у ваеннай галіне, дабіцца рэальных вынікаў у справе раззбраення. Рад мер па абмежаванню стратэгічных узбраенняў ужо ажыццяў-

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

сацыяльна-эканамічнымі сістэмамі, абмеркаваць шырокае кола пытанняў, што датычаць барацьбы жанчын супраць пагрозы вайны і супраць фашызму, за трывалы і справядлівы мір на зямлі.

Былі прыняты таксама «Рэзалюцыя салідарнасці з народамі Чылі» і «Рэзалюцыя ў падтрымку дэмакратычных сіл Партугаліі». Удзельніцы сустрэчы звярнуліся да ўсіх жанчын свету з заклікам узмацніць міжнародную салідарнасць з народамі гэтых краін, якія змагаюцца супраць фашызму, унутранай і знешняй рэакцыі, за мір, свабоду, дэмакратыю і сацыяльны прагрэс.

Зарубежныя госці і члены савецкай дэлегацыі за час знаходжання ў Беларусі наведвалі музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, усклалі вянок да Вечнага агню на плошчы Перамогі ў Мінску, азнаёміліся з мастацкімі выстаўкамі, прысвечанымі Міжнароднаму году жанчыны. Удзельніцы сустрэчы зрабілі паездку да мемарыяльнага комплексу Хатынь, на Курган Славы. Яны пабывалі ў дзіцячых садах, прынялі ўдзел у многалюдных мітынгах на заводах, фабрыках і камбінатах, якія адбыліся ў сталіцы рэспублікі. Присутнічалі на адкрыцці манумента ў гонар савецкай маці-патрыёткі ў Жодзіна.

Сустрэча закончылася прэс-канферэнцыяй, у якой разам з савецкімі журналістамі ўдзельнічалі супрацоўнікі жаночых выданняў еўрапейскіх краін.

29—30 жніўня ўдзельніцы Міжнароднай сустрэчы жанчын адбылі з гасціннай сталіцы Беларусі.

Да Кургана Славы ўдзельніцы сустрэчы ўсклалі гірлянды з жывых кветак.

УСЕ МЫ—ЭКІПАЖ ПЛАНЕТЫ ЗЯМЛЯ

Жывалісцы старажытнасці і сучасны мастакі малявалі і малююць жанчыну з дзіцем на руках, якое пяшчотна прытулілася да яе грудзей. Мадонна, Сімвал мацярынства, сімвал вечнасці і неперажытнасці самога жыцця. Надзеяй свецяцца вочы, што глядзяць на маленькага чалавека. Яму зычыць маці цудоўную будучыню, яго марыць бацьчы жывым і шчаслівым, яго гатова заславіць ад любой небяспекі. Дык з чым жа можна параўнаць гора і смутак жанчыны, якой давалося праводзіць сваё дзіця на вайну?! Стаіць яна на парозе дома, ледзь падняўшы ў апошнім «бывай» раптам стаўшую неймаверна цяжкай руку. На суровым спакойным твары — рашучасць і непахісная вера.

У гонар маці-патрыёткі, якая прайшла праз усе нягоды ваеннага ліха-лецыя, у беларускім горадзе Жодзіна ўзведзены манумент. Правобразам для яго стварэння паслужыла простая жанчына Настасся Фамінічна Купрыянава. Пяцірых сыноў праводзіла яна на вайну, і ўсе яны аддалі жыццё за Радзіму. Адзін з іх — Пётр Купрыянаў — удастоены высокага звання Героя Савецкага Саюза, таму што ў цяжкі для таварышаў момант ён ахвяраваў жыццём, зачыўшы ўласным целам амбразуру варожай дота.

Але манумент у Жодзіна — гэта помнік не толькі 103-гадовай Настасці Фамінічне Купрыянавай. Гэта помнік усім савецкім маці, якія не дачакаліся з вайны дзяцей. І вельмі сімвалічна, што адкрыццё яго адбылося ў дні Міжнароднай сустрэчы жанчын, як сімвалічна само правядзенне форуму на шматпакутнай беларускай зямлі.

Удзельніцы сустрэчы неаднаразова падкрэслівалі ў сваіх выступленнях, што тут яны з асаблівай вастрыжай змаглі ўсвядоміць усю веліч подзвігу тых, хто аддаў жыццё дзеля перамогі ў другой сусветнай вайне.

— Іменна на беларускай зямлі, так шчодро палітай крывёй барацьбітоў за свабоду і незалежнасць, мы сталі яшчэ мацнейшымі ў сваёй рашучасці змагацца за мір ва ўсім свеце, — сказала Мар'ям Суванта, прадстаўніца Фінляндыі.

На долю савецкіх жанчын у гады апошняй вайны выпалі страшэнныя гора і пакуты. У іх на вачах гінулі дзеці, гарэлі хаты. Мільёны іх страцілі родных, не дачакаліся дадому мужоў, любімых, сыноў. Але ж яны не толькі аплакавалі і гаравалі. Яны змагаліся.

— У летапісе ваеннага подзвігу і славы мы чытаем сёння старонкі, якія адлюстроўваюць гераізм і мужнасць нашых жанчын: лётчыц і разведчыц, медысцёр і сапёраў, партызанскіх сувязных і салдацкіх маці. Яны да канца выканалі свой абавязак перад Радзімай, перад чалавецтвам, унеслі дастойны ўклад у перамогу над фашызмам, — гаварыла, выступаючы на пленарным пасяджэнні Міжнароднай сустрэчы жанчын, былая парты-

Лётчык-касманаўт Герой Савецкага Саюза Валаяціна НІКАЛАЕВА-ЦЕРАШКОВА ў Жодзіна сустрэлася з Настассяй Фамінічнай КУПРЫЯНАВАЙ.

занка Герой Савецкага Саюза Марыя Осіпава.

Калі мужчыны пайшлі на фронт, іх месца ў тыле занялі жанчыны. Яны прыходзілі на заводы, выконвалі мужчынскую работу, выхоўвалі дзяцей, кармілі і апраналі іх, як маглі, хавалі гора, калі з фронту прыходзіла страшная вестка аб смерці блізкіх.

Мацізм прынёс незлічоныя бедствы і народам іншых краін. У польскіх вайны, як беларуская Хатынь, згарэлі чэшская Лідзіца і французская Арадур. Тысячы мужчын і жанчын былі кінуты за калючы дрот канцэнтрацыйных лагераў, тысячы загінулі ў радах Супраціўлення і партызанскіх атрадах, змагаючыся супраць фашысцкай Германіі.

Рашаючая роля ў пераможным заканчэнні другой сусветнай вайны належыць, бясспрэчна, слаўнай Савецкай Арміі. І гэта яшчэ раз падкрэслілі ў сваіх выступленнях удзельніцы сустрэчы.

— У мяне два пасведчанні аб нараджэнні, — сказала Рут Халер з нямецкага горада Гале. — У 1932 годзе яго атрымала мая маці, а 9 мая 1945 года яго ўручыла мне, як і ўсяму народу, Савецкай Армія, якая вызваліла свет ад гітлераўскага фашызму. Шчырую, сардэчную падымку савецкаму народу захоўвае кожная жанчына ў Гале, ад імя якіх я тут выступаю.

На прайшоўшай сустрэчы жанчыны многа гаварылі аб мінулым, але ўспаміналі яны яго толькі таму, што думалі аб сучасным і будучым. Небяспека адраджэння фашызму не знікла. Аб гэтым сведчаць зверствы ваеннай хунты ў Чылі, дзе тысячы жанчын пакутуюць ад галечы, кінуты ў турмы за тое, што дабіваюцца свабоды і шчасця для сваіх дзяцей. Партугалія перажывае ў гэтыя дні рашаючы момант барацьбы супраць рэакцыі, якая імкнецца задушыць рэвалюцыю, пазбавіць працоўных іх заваёў. Агрэсія Ізраіля, апартаід у Паўднёвай Радэзіі, адраджэнне фашысцкіх партый у Еўропе, выступленне рэакцыйных сіл у Індыі — усё гэта прымушае барацьбітоў за мір быць пільнымі, яшчэ больш мацаваць салідарнасць.

Удзельніцы сустрэчы зноў узнялі свой гнёны голас супраць гонкі ўзбраенняў. Гэта вар'яцтва, казалі яны, выкарыстоўваць каштоўныя людскія рэсурсы, долары або франкі на бомбы і ракеты, калі яшчэ столькі дзяцей у свеце штогод паміраюць ад голаду і хвароб.

Расказваючы аб становішчы ў сваёй краіне, Эва Пальмер зазначыла: «Швецыя нейтральная краіна, аднак яна, як і ЗША, мае самыя высокія ў свеце расходы на ўзбраенне. У той жа час месца ў дзіцячым садзе ў нас можа атрымаць толькі кожнае 12-е дзіця. Толькі вельмі нямногія дзеці школьнага ўзросту маюць магчымасць наведваць школу з падоўжаным днём».

Небяспека фашызму не мінавала. Але рэакцыйным сілам усё цяжэй утрымліваць свае пазіцыі. Дзякуючы палітыцы разрадкі міжнароднай напружанасці, што праводзіцца сацыялістычнымі краінамі на чале з Савецкім Саюзам, мір удалося ўмацаваць ва ўсім свеце. Нарада па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе з'яўляецца найлепшым таму доказам. Жанчыны і іх арганізацыі адгрываюць вялікую ролю ў станоўчых пераўтварэннях, якія адбываюцца на зямлі. З трыбуны міжнароднага форуму жанчын прагучалі палкія, хвалючыя словы Назлы Дзіан, члена ЦК Кампартыі Бельгіі: «Гісторыя не павінна паўтарыцца. Гэта ў многім залежыць ад нас, жанчын. Маўчаць — гэта значыць аддацца ходу падзей, здрадзіць тым, хто змагаецца ў прыгнечаных краінах за мір і вызваленне. Маўчаць — значыць здрадзіць нашым савецкім сабрам, якія сёння з вялікай сціпласцю расказалі пра свой удзел у вайне і з вялікім смуткам — пра свае ахвяры. Мы не маем права зняважыць памяць тых, хто загінуў у барацьбе супраць фашызму ўчора і тых, хто змагаецца сёння. Мы павінны ўзмацніць барацьбу супраць фашызму, за прагрэс, за мір, за будучыню».

Рост ролі жанчын у сучасным гра-

мадстве знайшоў сваё прызнанне ў рашэнні Генеральнай Асамблеі ААН, якая аб'явіла 1975 год Міжнародным годам жанчыны. У Мехіка ў чэрвені гэтага года адбылася канферэнцыя, якая ў сваёй дэкларацыі абвясціла патрабаванне поўнай роўнасці мужчын і жанчын у правах, магчымасцях і абавязках. Але ліквідацыя дыскрымінацыі жанчын можа быць ажыццэўлена толькі ва ўмовах міру і міжнароднага супрацоўніцтва. Гэтым мэтам і адпавядала міжнародная сустрэча ў Мінску. А ў настрычкіну ў Берліне адбудзецца сусветны кангрэс, прысвечаны Міжнароднаму году жанчыны, які ўжо атрымаў шырокую падтрымку міжнароднага грамадскасці і стане новым важным этапам у развіцці супрацоўніцтва грамадскіх сіл у барацьбе за мір, нацыянальную незалежнасць, сацыяльны прагрэс і раўнапраўе жанчын.

Сустрэча жанчын у Мінску паспяхова закончылася. Нашы сяброўкі, якія прыехалі ў беларускую сталіцу з 27 краін свету, з радасцю адчулі, што яны не адзінокія ў сваёй барацьбе за прагрэс, што сумленныя людзей, дзе б яны ні жылі, хвалююць адны і тыя ж пытанні, у іх адзін клопат — адстаяць мір.

— У наш век, — сказала лётчык-касманаўт В. Нікалаева-Церашкова, — які нездарма называюць касмічным, людзі ўсё ясней усведамляюць тое, што ўсё чалавецтва звязана паміж сабой непарыўнымі вузламі, што ўсе мы — экіпаж аднога касмічнага карабля — планеты Зямля. І для таго, каб палёт гэтага карабля праходзіў паспяхова, каб ён не збіўся з курсу і не пацягне аварыю, неабходна калектыўная праца, уклад кожнага члена экіпажа.

Мінская сустрэча яшчэ раз паказала, што ва ўсім свеце ёсць сілы, якія прытрымліваюцца правільнага курсу, курсу разрадкі міжнароднай напружанасці і супрацоўніцтва.

Дзіяна ЧАРКАСАВА.

Нашы зарубежныя сяброўкі прыйшлі на Мінскі гадзіннікавы завод.

Мастацкі савет Міністэрства мясцовай прамысловасці БССР адобрыў і рэкамендаваў у масавую вытворчасць новыя сувенірныя вырабы, прадстаўленыя прадпрыемствамі рэспублікі. Сярод навінак — разьба па дрэве, вырабы з саломкі, арыгінальныя лялькі з лёну і дрэва, адзенне з вышэйкай беларускім арнаментам, чаканка па металу.

НА ЗДЫМКАХ: Ала БЛАЖЭВІЧ дэманструе ўзоры прыгожага дзіцячага адзення, якія распрацаваны яе маці — мастаком Гомельскай фабрыкі мастацкіх вырабаў Нінай Блажэвіч; кампазіцыі з саломкі: «Песня» [унізе] і «Яраслаўскія рабаты». Яны выраблены старшым мастаком Магілёўскай фабрыкі мастацкіх вырабаў Леанідам Тарасавым.

Фота І. ЗМІТРОВІЧА.

«ПІЯНЕРСКАЯ ПОШТА»

У дні школьных канікул многія паштовыя аддзяленні Савецкага Саюза абслугоўваюцца піянерамі і школьнікамі. Аказваючы шэфскую дапамогу дарослым, дзеці разносяць пісьмы, газеты, тэлеграмы.

Ёсць аднак сярод гэтых паштовых аддзяленняў два, якія абслугоўваюцца піянерамі пастаянна. Яны называюцца «Піонерскай поштай» і маюць свае асобныя штэмпелі, якія заслужылі увагу калекцыянераў.

У 1962 годзе ў час школьных канікулаў піянеры аднаго безыменнага ў той час паселішча Цалінаградскай вобласці вырашылі разносіць пісьмы і газеты, дапамагчы дарослым. Так працягвалася некалькі гадоў — кожны год на пошту прыходзілі памочнікі-піянеры са школ. Да таго часу школе прысвоілі імя дзіцячага пісьменніка Аркадзя Гайдара, які загінуў у гады вайны. Працуючы на пошце, хлопчыкі і дзяўчынкі паступова асвоілі ўсе паштовыя прафесіі і хутка ўсё аддзяленне стала піонерскім. З часам разросся пасёлак, і па просьбе дзяцей Прэзідыум Вярхоўнага Савета Казахскай ССР прысвоіў яму імя Гайдара. Тады ж на мяс-

цовай пошце з'явілася вывеска «Піонерскае аддзяленне сувязі». Гэта аддзяленне мае свой паштовы штэмпель з надпісам «СССР. Гайдар. Піонерская пошта. Цалінаград». Для многіх юных сувязістаў работа паштавіка стала прафесіяй — пасля заканчэння школы яны пайшлі вучыцца ў тэхнікумы і інстытуты сувязі.

Другое піонерскае аддзяленне сувязі знаходзіцца ў горадзе Пружаны Брэсцкай вобласці ў сярэдняй школе № 1. Тут пад кіраўніцтвам настаўніка гісторыі, былога ваеннага лётчыка быў створаны ваенна-патрыятычны клуб «Гвардзеец». Удзельнікі клуба — «чырвоныя следыцы» (а іх у клубе больш за 300) — вядуць вялікую работу па пошуку невядомых герояў вайны, якія загінулі без вестак, збіраюць даныя аб невядомых падзвігах, вядуць перапіску з удзельнікамі баёў за вызваленне Беларусі, з сем'ямі загінуўшых.

Камітэт камсамола школы і клуб «Гвардзеец» звярнуліся з просьбай у Міністэрства сувязі СССР дазволіць пры школе адкрыць паштовае аддзяленне. У кастрычніку 1968 года загадам Міністра сувязі СССР ваенна-патрыя-

тычнаму клубу «Гвардзеец» быў уручаны паштовы штэмпель з надпісам «Пружаны. СШ № 1. Брэст. вобл.».

Хутка гэты штэмпель перастаў задавальняць школьнікаў з клуба «Гвардзеец». Быў створаны новы эскіз штэмпеля з надпісам «Піонерская пошта» і дэвізам клуба «Дарогай герояў». Ад старога штэмпеля засталіся словы «Пружаны, СШ № 1. Брэст. вобл.». На эскізе юныя следыцы змясцілі піонерскі галштук, аўтамат і салдацкую каску, палатку з зоркай, адзін з прамянёў якой указвае шлях. Гэты эскіз быў зацверджаны Міністэрствам сувязі СССР, і новы штэмпель пачаў прымяняцца з 9 мая 1971 года.

А яшчэ раней, у чэрвені 1970 года, Міністэрства сувязі СССР выпусціла мастацкі канверт з надпісам на рускай і беларускай мовах «Піонерская пошта ў г. Пружаны Брэсцкай вобласці».

Сёння ў адрас піонерскай пошты сярэдняй школы № 1 г. Пружаны прыходзяць сотні пісем з усіх куткоў нашай краіны і з-за рубяжа з просьбай прыслаць для калекцыі адбіткі штэмпеляў чырвонагальштучнай пошты

Л. КОЛАСАУ.

ЗА ТОГО ПАРНЯ

Музыка М. ФРАДКИНА

Слова Р. РОЖДЕСТВЕНСКОГО

СПЕВАННЯ

Я са_го_д_ня до за_ри вста_ну, по ши_ро_кому прой_ду по_лю, что-то спом_нить в мо_ю ста_до, все, что было не со мной, пом_ню. Быт до_ждинки по ще_кам впа_лым; для все_ленной два_дцать лет ма_ло. Да_же не был я зна_ком с пар_нем, о ба_шав_шим: «Я вернусь, ма_ма...» А степ_ная тра_ва пах_нет го_речь_ю, мо_лодые вет_ра зе_лены, просы_паем_ся мы и гро_хочет над полно_чью то ли гро_за, то ли э_хо прошед_шей вой_ны. Просы_паем_ся мы и гро_хочет над полно_чью то ли гро_за, то ли э_хо прошед_шей вой_ны.

Я сегодня до зари встану,
По широкому пройду
Что-то с памятью моей
Все, что было не со мной,
Быют дождинки по щекам
Для вселенной двадцать
Даже не был я знаком
Обещавшим: «Я вернусь,
мама...»

То ли гроза, то ли эхо
прошедшей войны.
Обещает быть весна долгой,
Ждет отборного зерна
И живу я на земле доброй
За себя и за того парня.
Я от тяжести такой
Но иначе жить нельзя, если
Все зовет меня его голос,
Все звучит во мне его

ПРИПЕВ:

А степная трава
пахнет горечью,
Молодые ветра зелены.
Просыпаемся мы — и
грохочет над полночью

ПРИПЕВ:

А степная трава
пахнет горечью,
Молодые ветра зелены.
Просыпаемся мы — и
грохочет над полночью
То ли гроза, то ли эхо
прошедшей войны.

ПОРІ

«ЗАЛАТАЯ» КОПИЯ

У Мінску адбыўся другі юнацкі чэмпіянат Савецкага Саюза па авіямадэльнаму спорту, у якім удзельнічалі каманды саюзных рэспублік, Масквы і Ленінграда.

145 юных авіямадэлістаў аспрэчвалі права быць мацнейшымі ў гэтым захалпяючым і прыгожым відзе спорту. Авіямадэліст затрачвае шмат працы і часу на выраб мадэлі і выяўленне яе лётных якасцей. Сотні і тысячы трэніровачных палётаў, і толькі пасля гэтага ён выходзіць на старт.

У першы дзень спаборніцтваў праводзіўся «па-

ветраны бой» на кордавых мадэлях. Каманда Беларусі заняла ў гэтым класе дзевятае месца. Наступныя дні выступленіяў былі для нашай каманды больш паспяховымі: у класе скарасных мадэляў занята трэцяе месца, пілатажных — другое, а па копіях самалётаў спартсмен з Брэста Віктар Ільянкоў стаў чэмпіёнам Савецкага Саюза.

Пасля заканчэння выступленняў з кордавымі мадэлямі наша каманда трывала займала трэцяе месца, уступаючы толькі спартсменам Расійскай Федэрацыі і Масквы.

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНИНСКІ ПРАСПЕКТ, 44. ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі
Зан. 1336.

ДЗЕЦІ І ЛАСЯНЯТЫ

Кожную раніцу збіраецца дзятва ў двары загадчыка рамонтнай майстэрні саўгаса «Юбілейны» Магілёўскай вобласці А. Кірылава. Іх чакае сустрэча з ляснымі прыгажунямі Ластаўкай і Рыжыкам — двума ласянятамі.

Ласяняты з'явіліся вясной: ці то адбіліся ад маці-ласікі, ці то яна загінула. Знясіленыя і бездапаможныя малыя апынуліся ля вясковай цыркавы. Тут іх і ўбачылі Лена Кірылава і яе маці. Любоў Ерафееўна перанесла ласянят дахаты.

Першы час лясныя насельнікі паводзілі сябе насцярожана. Але потым прывыклі да клапатлівых гаспадароў, якія шчодра паілі іх малаком. Цяпер у «меню» малых уключаны і ўсе кармы, якія звычайна даюць цялятам. К вясені, калі ласяняты падужуюць і падрастуць, дзеці адвядуць іх у лес.

Родныя прасторы.

Фота П. ЦІШКОўСКАГА.